

Osaava ja luova Suomi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on laatinut tulevaisuuskatsauksen, missä tuodaan esiin tulevaisuuden näköaloja Suomen mahdollisuuksista. Katsauksessa on varsin vahva panos hyvinvointi ja siihen liittyen liikuntanäköaloilla.

Rakennemuutosta ja hyvinvointia

raportin mukaan Suomen perinteisillä toimialoilla on selkeästi edessään rakennemuutoksen aika. Mm. työllisyyden osaamistarve muuttuu korkeaa osaamista vaativaksi. Erityisesti teollisuuden kokonpanotyö on siirtymässä rajojemme ulkopuolelle. Vastaavasti toimialarakenne muuttuu lähemmäs EU-jäsenvaltorakennetta ja samalla palveluvaltaistuu. Vihreä teknologia ja kestävä kehitys tulevat olemaan lähiajan kilpailuvaltit. Samanaikaisesti kulttuuri ja luovat alat vahvistavat sivistys- ja osaamisperustaa sekä monipuolistavat toimialarakennetta. Niin ikään tietoyhteiskunnan kehitys uudistaa koulutuksen, tieten ja kulttuurin kenttää.

Väestön ikääntyessä ja yli 65-vuotiaiden määrän kasvaessa vapaan sivistystyön, liikunta-, kulttuuri- ja muiden vapaa-ajanpalveluiden kysyntä lisääntyy ja monipuolistuu. Tilanteessa on huomioitava eri väestöryhmien erilaiset tarpeet ja siksi palveluiden on monipuolistuttava. Rakennemuutos varsin kunnissa vaikeuttaa niiden edellytyksiin tuottaa kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluja tasapuolisesti. Raportissa todetaan, että liikunta- ja kulttuuriharrastukset, vapaaehtoistyö, yhdistys- ja järjestötoiminta sekä koulutuksen ja vapaan sivistystyön tarjoamat mahdollisuudet ovat kansalaisten hyvinvoinnin kannalta keskeisiä. Noihin toimintoihin panostamalla ongelmia voidaan ehkäistä sekä säästää resursseja muilla sektoreilla.

Malleja ratkaisuihin

Raportissa esitetään ratkaisumalleja koulutus- ja tiedepolitiikkaan, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikkaan sekä julkiseen hallintoon. Ratkaisujen mukaan liikunnalla edistetään hyvinvointia ja osallisuutta, joten liikunnan rooli on elämänsisältöjen antajana sekä terveyden ja hyvinvoinnin vahvistajana lisääntyvä. Toinen keskeinen rooli liikunnalla on kansantaloudellisuuden lisääntymisessä, mikä näyttäytyy liikuntapalvelujen tuottamisena, urheiluviihteenä ja tapahtumatarjontana.

Liikunnan rooli ja asema on esitetty kahtenatoista ”teesinä”

- Turvataan yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset liikuntapalvelut koko maassa. Luodaan käyttäjäpalautteisiin perustuva seurantajärjestelmä, jonka avulla kehitetään kunnallisia liikuntapalveluja, erityisesti liikuntapaikkojen saavutettavuutta ja laatua. Tuetaan muuttotappioalueille soveltuvia ja muunneltavia liikuntapaikkapalveluja.
- Käynnistetään yhteistyössä eri hallinnonalojen ja työmarkkinatoimijoiden kanssa toimenpiteet kulttuuri- ja liikuntapalveluiden käytön monipuolistamiseksi työelämässä kansalaisten työurien pidentämiseksi.
- Vahvistetaan liikuntapolitiikan strategista ohjausta kehittämällä tietoperusteisen päätöksenteon järjestelmiä.

- Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten verkostoyhteistyön toteutumista sekä liikunta-alan koulutuksen laadun parantamista.
- Liikunnan kansalaisjärjestöjen toimintarakenteita ja -tapoja kehitetään uudistamalla valtionavustuspolitiikkaa sekä purkamalla päällekkäisen toiminnan tukemista. Selvitetään epämuodollisen kansalaistoiminnan avustamisen mahdollisuudet. Vakinaistetaan paikallisen seuratoiminnan tuki.
- Suunnataan liikuntapalveluja erityisryhmille mm. selvittämällä mahdollisuudet luoda harrastusvoucher sekä käyttämällä kohdennettua hanketukea. Tuetaan maahanmuuttajien koututtamista liikunnan avulla.
- Selvitetään koulujen ja muiden julkisten tilojen harrastuskäyttö iltapäisin ja iltaisin. Selvitetään mahdollisuudet tarjota järjestöjen harrastustoimintaa välittömästi koulupäivän jälkeen tapahtuvaksi.
- Puretaan yhteistyössä muiden hallinalojen kanssa esteitä liikunnan yhteiskunnalliselta yritystoiminnalta.
- Tuetaan liikuntamatkailun kehitystä osana urheilun suur tapahtumapolitiikkaa. Luodaan yhteistyössä kaupunkien ja urheilujärjestöjen kanssa edellytykset saada kansainvälisesti merkittäviä tapahtumia ja arvokisoja Suomeen.
- Tuetaan Helsingin Olympiastadionin uudenaikaistamista vastaamaan kansainvälisten urheilun suur tapahtumien vaatimuksia. Samalla otetaan huomioon rakennuksen arkkitehtoniset ja rakenteelliset lähtökohdat.
- Uudistetaan huippu-urheilun rakenteita sekä avustuspolitiikkaa huippu-urheilun muutosten esitysten pohjalta.
- Uudistetaan liikuntalaki vastaamaan liikuntakulttuurin muutosta.

Ratkaisumallit muutoksessa ovat suuri haaste liikunnalle, mutta samalla mahdollisuus onhan OKM kirjannut liikunnan ja hyvinvoinnin keskeisesti toimintapolitiikkaansa. On siis myös liikunta-alan toimijoista itsestä kiinni, miten omaa alaa viedään eteenpäin osana suomalaista yhteiskuntapolitiikkaa. rh

Lisätiedot: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:15